'Mùa xuân số' 2026: Thành quả và khát vọng chuyển đổi số quốc gia

(Chinhphu.vn) - Mùa xuân Bính Ngọ 2026 đến cùng một nhịp sống mới của đất nước, nơi chuyển đổi số không còn là khái niệm định hướng mà đã hiện diện sinh động trong đời sống hằng ngày. Chuyển đổi số quốc gia đã và đang ghi dấu những thành quả rõ nét, đồng thời mở ra khát vọng bứt phá dựa trên dữ liệu, công nghệ và đổi mới sáng tạo.

Người dân có thể thực hiện thủ tục hành chính trực tuyến qua VneID - Ảnh: VGP/Thu Giang

Mùa xuân của nhịp sống số

Từ những thao tác quen thuộc trên điện thoại thông minh, các dịch vụ công trực tuyến vận hành thông suốt, đến sự bứt phá của doanh nghiệp số và những mô hình phát triển mới dựa trên dữ liệu, trí tuệ nhân tạo, chuyển đổi số quốc gia đã để lại những dấu ấn rõ nét và mở ra nhiều kỳ vọng cho chặng đường phát triển phía trước.

Những ngày giáp Tết, tại nhiều địa phương, người dân không còn tất bật chạy đua với thời gian để hoàn tất các thủ tục hành chính trước kỳ nghỉ dài. Trên môi trường số, các nền tảng dịch vụ công trực tuyến hoạt động ổn định, cho phép người dân nộp hồ sơ, tra cứu kết quả, thanh toán phí, lệ phí chỉ với vài thao tác đơn giản.

Ở chợ Tết vùng quê hay trong các trung tâm thương mại đô thị, thanh toán không tiền mặt đã trở thành lựa chọn phổ biến. Những phong bao lì xì số mang theo lời chúc đầu năm được gửi đi nhanh chóng, tiện lợi nhưng vẫn giữ trọn ý nghĩa sum vầy, sẻ chia.

Công nghệ số đã len lỏi vào từng góc nhỏ của đời sống Tết – từ việc đặt vé xe, mua sắm trực tuyến, gọi video thăm hỏi người thân, đến việc tiếp cận thông tin chính thống, kịp thời trong dịp lễ. Chuyển đổi số, theo cách tự nhiên nhất, đang góp phần làm cho cái Tết thêm đủ đầy, thuận tiện và an tâm hơn. Đó là biểu hiện sinh động của một xã hội đang dần hình thành thói quen số, niềm tin số và văn hóa số.

Chính quyền số: Lấy người dân làm trung tâm phục vụ

Một trong những dấu ấn nổi bật của chuyển đổi số quốc gia trong năm qua là sự chuyển động mạnh mẽ của chính quyền số. Các hệ thống thông tin, cơ sở dữ liệu quốc gia về dân cư, bảo hiểm, y tế, giáo dục tiếp tục được hoàn thiện, kết nối và chia sẻ, tạo nền tảng quan trọng cho việc cung cấp dịch vụ công liên thông, đồng bộ, lấy người dân làm trung tâm.

Nhiều trung tâm phục vụ hành chính công, bộ phận một cửa các cấp đã vận hành theo hướng hiện đại, minh bạch, giảm thiểu tiếp xúc trực tiếp, nâng cao hiệu quả giải quyết thủ tục. Trong dịp Tết, dù cán bộ, công chức nghỉ lễ theo quy định, nhưng hệ thống số vẫn "không nghỉ", đáp ứng các nhu cầu thiết yếu của người dân và doanh nghiệp.

Chính phủ nhiều lần nhấn mạnh, chuyển đổi số trong khu vực công không chỉ nhằm nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước, mà quan trọng hơn là nâng cao chất lượng phục vụ, củng cố niềm tin của người dân vào bộ máy hành chính.

Theo Bộ KH&CN, sau 5 năm triển khai chương trình chuyển đổi số quốc gia (từ năm 2020), Việt Nam đã đi qua giai đoạn khởi động và chính thức bước vào thời kỳ tăng tốc, với nhiều kết quả mang tính nền tảng và lan tỏa rộng khắp.

Đặc biệt, năm 2025 là năm bứt phá của hạ tầng số Việt Nam, cả về tốc độ, quy mô và độ bao phủ. Điều này thể hiện qua các con số như: Internet băng rộng cố định đạt tốc độ 280 Mbps, tăng 1,7 lần so với năm 2024, xếp hạng 11 thế giới, tăng 49 bậc so với đầu nhiệm kỳ; Internet băng rộng di động đạt tốc độ 160 Mbps, gấp 2 lần năm 2024, xếp hạng 17 thế giới. Hạ tầng 4G đã phủ sóng khoảng 99% dân số, vùng phủ 5G từ 0,93% năm 2023 lên hơn 90% năm 2025...

Chính phủ số ghi nhận bước tiến rõ rệt khi tỉ lệ hồ sơ trực tuyến toàn trình chiếm 51,7% tổng số hồ sơ giải quyết thủ tục hành chính. Xếp hạng Chính phủ điện tử của Việt Nam theo đánh giá của Liên Hợp Quốc đã tăng 15 bậc so với năm 2022, xếp thứ 71 trên 193 quốc gia phản ánh hiệu quả thực chất của cải cách hành chính và số hóa hoạt động công vụ.

Nhiều nền tảng số quốc gia đã đi vào vận hành ổn định, từ Cổng Dịch vụ công quốc gia, Cơ sở dữ liệu quốc gia về dân cư đến hạ tầng định danh và xác thực điện tử, tạo nền tảng để người dân và doanh nghiệp tham gia các giao dịch điện tử an toàn, thuận tiện và minh bạch.

Trong bức tranh chung đó, Đà Nẵng là một trong những điểm sáng về xây dựng chính quyền số và phát triển kinh tế số dựa trên dữ liệu.

Chia sẻ những kinh nghiệm trong tiến trình chuyển đổi số, ông Hồ Quang Bửu, Phó Chủ tịch UBND thành phố Đà Nẵng cho biết, Thành phố xác định dữ liệu là hạ tầng quan trọng, là nguồn tài nguyên mới cần được khai thác hiệu quả để tạo ra nhiều giá trị gia tăng cho nền kinh tế. Đà Nẵng đã sớm ban hành và triển khai Đề án Chuyển đổi số, Đề án Xây dựng thành phố thông minh, trong đó lấy khơi thông dữ liệu công làm nhiệm vụ trung tâm.

Là một trong những địa phương đầu tiên xây dựng và vận hành Cổng dữ liệu mở, Đà Nẵng tiếp cận chuyển đổi số theo hướng "mở theo nhu cầu", chuyển từ "Thành phố có gì công bố cái đó" sang "người dân, doanh nghiệp cần gì Thành phố công bố cái đó". Thành phố đã công khai hơn 1.500 bộ dữ liệu, thu hút hàng nghìn tài khoản sử dụng và hàng triệu lượt truy cập, tạo nguồn tài nguyên miễn phí cho doanh nghiệp, startup và cộng đồng sáng tạo.

Trong giai đoạn 2026–2030, Đà Nẵng định hướng phát triển Cổng dữ liệu mở không chỉ là giải pháp công nghệ, mà là một phương thức quản trị mới, là chìa khóa để mở khóa tiềm năng tăng trưởng GDP.

Nhộn nhịp chợ Tết trên các sàn thương mại điện tử - Ảnh: VGP/Thu Giang

Kinh tế số – động lực tăng trưởng cho năm mới

Song hành với chính quyền số, khu vực kinh tế số đang ngày càng đóng góp lớn hơn vào tăng trưởng GDP, nâng cao năng suất lao động và sức cạnh tranh của nền kinh tế. Thương mại điện tử, thanh toán số, logistics thông minh phát triển mạnh mẽ, đặc biệt trong cao điểm mua sắm cuối năm. Nhiều doanh nghiệp đã chủ động ứng dụng trí tuệ nhân tạo, dữ liệu lớn, tự động hóa vào sản xuất, kinh doanh, nâng cao năng suất và khả năng cạnh tranh.

Năm 2025, doanh thu ngành công nghiệp công nghệ số ước đạt 198 tỷ USD, tăng trưởng 26% so với năm 2024 và vượt 16% so với kế hoạch năm, đóng góp vào GDP ước đạt 1.075.120 tỷ đồng, tăng 10% so với năm 2024, hiệu quả hoạt động rất cao với lợi nhuận ước đạt hơn 371.000 tỷ đồng.

Kim ngạch xuất khẩu phần cứng, điện tử ước đạt 178 tỷ USD, tăng trưởng mạnh mẽ 35% so với năm 2024, hoàn thành 112% kế hoạch năm, tiếp tục giữ vững vị thế là mặt hàng xuất khẩu chủ lực của quốc gia. Thương mại điện tử bứt phá ngoạn mục, ước đạt 36 tỷ USD năm 2025, tăng gấp 3 lần so với năm 2020, duy trì mức tăng trưởng 22%-25%/năm, cao nhất khu vực.

Số lượng doanh nghiệp công nghệ số ước đạt 80.052 doanh nghiệp đang hoạt động, tăng 10% so với năm 2024, cho thấy sức sống và sự mở rộng mạnh mẽ của cộng đồng doanh nghiệp công nghệ trong nước.

Từ góc độ doanh nghiệp công nghệ, ông Lê Hồng Việt, Tổng Giám đốc FPT Smart Cloud cho rằng, trong nền kinh tế tương lai, dữ liệu, AI và năng lực tính toán sẽ trở thành những yếu tố sản xuất nền tảng, tương đương như điện, nước, viễn thông.

Thực tiễn triển khai AI tại các ngân hàng, chuỗi bán lẻ, dược phẩm cho thấy năng suất lao động có thể tăng gấp nhiều lần nhờ sự phối hợp giữa con người và AI. Để khuếch đại tác động của AI, cần có cơ chế phối hợp công – tư nhằm đưa năng lực tính toán đến mọi doanh nghiệp, mọi nhà nghiên cứu; đồng thời tích hợp các nền tảng AI vào hệ thống số quốc gia, tạo ra "nhà máy số" chung cho phát triển kinh tế tri thức.

Trong lĩnh vực thương mại điện tử, ông Phan Mạnh Hà, Giám đốc Đối ngoại Shopee Việt Nam cho biết, xuất khẩu trực tuyến đang trở thành động lực tăng trưởng mới cho doanh nghiệp Việt Nam. Đặc biệt xuất khẩu trực tuyến giúp các doanh nghiệp siêu nhỏ, nhỏ và vừa tháo gỡ nhiều rào cản về logistics, thủ tục, marketing và xây dựng thương hiệu, mở ra con đường hội nhập nhanh hơn, chi phí thấp hơn và bền vững hơn. Với sự đồng hành của Chính phủ và các nền tảng số, Việt Nam có cơ hội trở thành điểm sáng của xuất khẩu số trong ASEAN giai đoạn 2026–2030.

Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính, Chủ tịch Hội đồng Thi đua - Khen thưởng Trung ương phát động Phong trào thi đua "Đổi mới sáng tạo, phát triển khoa học, công nghệ, chuyển đổi số, chuyển đổi xanh" - Ảnh: VGP

Kiến tạo không gian phát triển mới cho kinh tế số và xã hội số

Từ góc độ hoạch định chính sách, Bộ trưởng Bộ KH&CN Nguyễn Mạnh Hùng khẳng định, kinh tế số và xã hội số không còn là lựa chọn, mà là con đường tất yếu để Việt Nam thực hiện khát vọng phát triển nhanh và bền vững, trở thành quốc gia thu nhập cao trong những thập niên tới.

Theo Bộ trưởng, nhiệm vụ của giai đoạn tới không chỉ là số hóa cái cũ, mà là kiến tạo không gian phát triển mới dựa trên dữ liệu, AI, nền tảng số, doanh nghiệp số và công dân số. Nhà nước cần đóng vai trò kiến trúc sư trưởng, thiết kế lại cấu trúc nền kinh tế dựa trên các lớp hạ tầng số dùng chung; chuyển từ chính phủ điện tử sang nhà nước điều hành dựa trên dữ liệu và mô hình dự báo; phát triển thị trường số quốc gia lấy doanh nghiệp làm trung tâm và xây dựng xã hội số lấy con người làm trung tâm, niềm tin số làm nền tảng.

Trước thềm năm mới Bính Ngọ 2026, phong trào thi đua "Đổi mới sáng tạo, phát triển khoa học, công nghệ, chuyển đổi số, chuyển đổi xanh" đã được phát động trên cả nước, thể hiện quyết tâm chính trị cao của cả hệ thống trong việc đưa khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số trở thành động lực then chốt của tăng trưởng.

Phát động phong trào thi đua, Thủ tướng Phạm Minh Chính nhấn mạnh, con đường nhanh nhất, ngắn nhất nhưng bền vững và hiệu quả nhất đi tới "tự chủ chiến lược" chính là bằng khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số, chuyển đổi xanh gắn với xây dựng nền kinh tế độc lập, tự chủ, hội nhập quốc tế sâu rộng, toàn diện, linh hoạt, hiệu quả. Đây là yêu cầu khách quan của quá trình phát triển, là xu thế tất yếu của thời đại, là lựa chọn chiến lược của Đảng ta.

Mùa xuân Bính Ngọ 2026 mở ra trong bối cảnh chuyển đổi số đã trở thành dòng chảy chủ đạo của quản trị quốc gia, phát triển kinh tế và đời sống xã hội. Nghị quyết số 57 về phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia đã tạo ra xung lực chiến lược mới, khẳng định đây là đột phá quan trọng hàng đầu nhằm nâng cao năng suất, chất lượng và sức cạnh tranh của nền kinh tế.

Với Nghị quyết 57 làm kim chỉ nam, cùng sự chỉ đạo quyết liệt của Chính phủ và sự vào cuộc đồng bộ của cả hệ thống, chuyển đổi số sẽ tiếp tục là động lực then chốt đưa đất nước bứt phá trong giai đoạn phát triển mới.

Thu Giang
Nguồn: www.chinhphu.vn